

ENERGIEMANAGERS DELEN ERVARINGEN ROND BEHEERSMAATREGELEN

ENERGIK VZW LANCEERT PLATFORM ENERGIEZORG

In 2012 stelde de Europese Commissie de Energy Efficiency Directive (EED) vast, die vooral gevolgen heeft voor zogeheten 'grote ondernemingen'. Via een lerend netwerk biedt de Vlaamse vzw Energik haar leden een uniek inzicht in hoe dit, bovenop energiereductie en de inzet van hernieuwbare energie, op een efficiënte manier kan worden aangepakt. In 2015 is het startschot gegeven voor het samenstellen van een eigen platform rond Energiezorgsystemen. Na de nodige contacten met federaties en bedrijven, was de tijd nu rijp voor de officiële kick-off van dit platform. Energiemanagers uit diverse industrieën deelden er hun eerste ervaringen.

ing. Wouter Verheecke

Joris Recko van het Vlaams Energieagentschap maakte via een beslissingsboom duidelijk welke bedrijven onder de energieauditverplichting vallen, als een van de gevolgen van de Europese Energie-Efficiency Richtlijn

VERBETERING ENERGIE-EFFICIENTIE

De verbetering van de energie-efficiëntie is maar één van de drie gekende 20/20/20-doelstellingen die de EU stelde in haar energie- en klimaatplan, naast ook de verminderde uitstoot van broeikasgassen en de inzet van hernieuwbare energie.

Energiezorgsysteem

Uit een recente evaluatie blijkt dat die laatste doelstellingen wel zullen worden gehaald, maar dat de energie-efficiëntie duidelijk onder de 20% verbetering zal blijven steken. Dit vormt momenteel dan ook de grootste uitdaging voor de periode tot 2020 en verder. Precies daarom vond Energik vzw het opzetten van een Energiezorgsysteem een must. Dit heeft in de eerste plaats tot doel kennis, ideeën en ervaring te delen op workshops en seminars, zoals deze kick-off.

Latere doelstellingen zijn prijsuitreikingen voor eindverhandelingen binnen de niche van het energiemanagement en zelfs de verkiezing van een 'Energymanager of the year'. Maar nu was er dus eerst dit lanceringsevent.

ENERGIEAUDIT GROTE ONDERNEMINGEN

Joris Recko, beleidsmedewerker bij het Vlaams Energieagentschap (VEA) en vertegenwoordiger van de Minister voor Energie in de Commissie EBO, nam als eerste het woord. Hij bracht een statistische analyse van de afgeronde energieaudits voor grote ondernemingen en herinnerde de aanwezigen daarbij eerst aan de herkomst van deze auditverplichting.

Ter herinnering

"In artikel 8 van de Europese Richtlijn energie-efficiëntie (2012/27/EU) is bepaald dat de

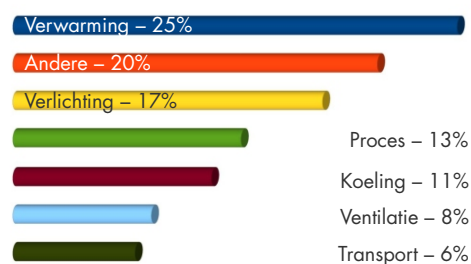
lidstaten ervoor moeten zorgen dat ondernemingen die géén KMO's zijn een energie-audit ondergaan, die op een onafhankelijke en kostenefficiënte manier wordt uitgevoerd door gekwalificeerde en/of geaccrediteerde deskundigen, of onder supervisie van onafhankelijke instanties op grond van de nationale wetgeving. Deze audit moest uiterlijk op 5 december 2015 gebeuren, en moet ten minste om de vier jaar na de voorgaande audit worden herhaald", stak hij van wal.

Doelgroep en uitvoering

"Het gaat hier voor alle duidelijkheid om alle exploitanten van een ingedeelde inrichting waarvan de vestiging, waar die ingedeelde inrichting gelegen is, voldoet aan de criteria van een niet-KMO. Dit noemen we een 'grote onderneming'. Voor nog grotere bedrijven wordt de implementatie van de EU-EER-richtlijn geregeld via Vlare II en de Energiebeleids-overeenkomst (EBO 2015 - 2020). Deze firma's leveren al grote inspanningen via het BEP-Energieplan en zijn daarom vrijgesteld van deze audits", legde hij uit.

De uitvoering van de energieaudit mocht gebeuren door een bedrijfsinterne of -externe energiedeskundige en de resultaten ervan moesten worden ingegeven in een webapplicatie, die onder de supervisie van VEA staat.

Top 7 beheersmaatregelen met investeringskost < 5.000 euro

Men wil vooral besparen in gebouwen: verwarming, 'andere' en verlichting. Pas daarna komt het proces in beeld. Nog lager staan koeling, ventilatie en transport

Rien De Koster,
KOVIA

Ervaring uit de voedingssector

Kovia levert advies en diensten rond energie-efficiëntie en energiebeheer voor industriële bedrijven, en deed dat onder meer al bij het aardappelverwerkende bedrijf Farm Frites. Rien De Koster gaf de bedrijfsinterne energiemangers de raad om niet op occasionele gelegenheden te springen, maar daarentegen een globale aanpak op te zetten waarbij een optimum wordt nagestreefd voor de gehele fabriek, dat bovendien is afgestemd op de toekomstplannen van het bedrijf. Hij deed hun 5-stappenmethode uit de doeken.

“Alles begint bij het verzamelen en verwerken van de beschikbare informatie, van facturen en P&ID's tot de relevante procesdata. Tegenwoordig is er veel meer informatie beschikbaar dan vroeger, maar daar wordt nog onvoldoende gebruik van gemaakt. Redenen hiervoor? De gegevens staan dikwijls op diverse locaties, onder verschillende bestandsvormen of in andere tijdseenheden opgeslagen. De informatie moet eerst gecentraliseerd en geüniformeerd worden voor het opzetten van een overzichtelijk energie-dashboard, waarna je kan overgaan tot de tweede stap: de analyse en interpretatie van al deze gegevens. Focus eerst op de optimalisatie van het energieverbruik en zorg dan voor de juiste energieproductie. Stel rekenmodellen op, bepaal het verband tussen het proces en het energieverbruik, en valideer door te toetsen aan de realiteit. Waar men vroeger vertrok bij de theorie om een model op te zetten en er dan de data bij te nemen, zullen we in de toekomst de omgekeerde weg volgen”, voorspelde hij. “Stap drie: ga over tot actie volgens de prioriteit en in functie van de beschikbare middelen, en volg in stap vier het gerealiseerde project op door de realiteit te vergelijken met de doelstelling. Stap vijf: breng inzicht, organiseer trainingen en sensibiliseer je medewerkers. En ga dan weer naar stap één...”, aldus De Koster.

“Het uiteindelijke doel is immers dat de overheid hierdoor inzicht krijgt in de gemeten, traceerbare energieverbruiken, in het energieverbruiksprofiel van gebouwen, processen en transport, en vooral ook in de maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, zoals voorgesteld door de bedrijven zelf”, klonk het.

Statistische analyse

“Volgens mijn beschikbare cijfers, die dateren van 22 maart 2017, waren er van de 324 nodige audits toen 280 ingediend, 41 in bewerking en 3 berekend. In die 280 ingediende resultaten waren in totaal 1.986 maatregelen geformuleerd. In 30% van de gevallen werd daarbij een besparingspotentieel van meer dan 10% vermeld. Het gaat dan vooral om verwarming of verlichting; samen goed voor 40% van de gedefinieerde maatregelen. Verder zien we dat de gemiddelde investeringskost voor deze besparingen 70.014 euro bedraagt, maar dat de mediaan op 4.510 euro ligt. 50% van de investeringen ligt onder de 5.000 euro, waarbij het opnieuw vooral om verwarming, verlichting en 'andere' gaat. Er is dus vooral een focus op gebouwen en niet op processen, maar ik herinner er wel aan dat het hier niet om EBO-bedrijven gaat”, analyseerde Recko in zijn stand van zaken.

ERVARINGEN VAN AUDITBUREAU

Daarna werd bij deze tussentijdse evaluatie ook naar de ervaringen van een auditbureau gepolst.

Complexe regelgeving

Patrick Verdonck, contract manager bij Antea Group, had het daarbij vooreerst over de complexiteit bij de definiëring van de begrippen om tot de indeling tussen KMO's en 'grote ondernemingen' te komen. Hij wees ook op het verschil in de regelgeving in Vlaanderen, Brussel en Wallonië in België alleen al, en stelde dat de duidelijkheid helemaal zoek is bij ondernemingen met vestigingen in diverse landen. Er is daarbij overigens ook een verschil in controle en sanctionering.

Motivatief te zoeken

Hier is dus werk aan de winkel voor de overheden, maar hoe zit het bij de bedrijven zelf? “De ingediende audit is niet louter een rapport, maar houdt ook een verplichting in. De vermelde maatregelen zijn effectief uit te voeren”, onderstreepte hij in zijn getuigenis. “Hoe bedrijven hier tegenover staan, hangt af van het feit of zij de maatregelen als een verplichting, dan wel als een opportuniteit zien. Voor veel bedrijven is de EED-rapportage helaas een verplicht nummer”, sprak hij duidelijke taal.

“De terugverdientijd is een belangrijke factor bij de eventuele investeringen. Wanneer die

lager dan een jaar is? of de beschouwde installatie einde levensduur is, vormt de investering geen probleem. Tussen de 3 en 5 jaar moet de impact echter significant zijn en bij een terugverdientijd boven de 5 jaar is er veel 'energie-toewijding' vereist van het bedrijf in kwestie. Om de klimaatdoelstellingen te halen, zou een reductie van 3,65% per jaar nodig zijn wat de uitstoot van broeikasgassen betreft. Het potentieel hiertoe uit de energie-audits bedraagt 20,6%, maar het gerealiseerde potentieel is voorlopig slechts 2,4%. Wij merken dus weinig gevoel voor urgentie. Hopelijk kan dit Energiezorgplatform daar verandering in brengen”, opperde hij. □

Ervaring uit de chemische industrie

Prayon, met onder andere een productieafdeling in Puurs, is de wereldleider in het maken van fosforzuur. Energie-adviesbedrijf INDEA kreeg de opdracht te bekijken hoe men er de operationele energiekosten kon reduceren en paste daarvoor de ENERGYmaestro-methodologie toe.

“Het gaat hier om een holistische aanpak waarin zowel de technologie, het management als de operatoren hun aandeel hebben”, verduidelikte Valérie de Grootte. “De huidige technologie creëert waarde via het genereren van big data, die we kunnen analyseren. Door terug te blikken, vergroten we ons inzicht en kunnen we zelfs voorspellen. We spreken dan ook van descriptieve, diagnostische, predictieve en prescriptieve analyse, met telkens een hogere toegevoegde waarde, maar ook een hogere moeilijkheidsgraad. Voor het management is er een belangrijke rol weggelegd in het toepassen van de internationale ISO 50001-norm voor energiemanagementsystemen, en in het gebruiken van de principes van continue verbetering. Het management heeft een algemeen overzicht op de kosten, maar de finale beslissingen gebeuren elke dag in de controlekamer. Daarom moet je ook de operatoren opleiden en betrekken. Zij hebben een dashboard nodig om tot actie over te gaan. Zonder bruikbare parameters geen verantwoording en zonder verantwoordelijkheden geen resultaten”, klonk haar advies.

Valérie de Grootte,
INDEA